

מזל יקזת הכר שזה

וואס דורך איר שפירט מען די זיסקייט פונ'ם באשעפער

משיחותיו של הגה"צ רבי מנחם ברוך יאזעע שליט"א בעל 'מותיקות התורה'

סיפור לשולחן שבת

אור ל"ג בעומר
שהדליק את אור האמונה

פרשתנו עוסקת בכהנים בעלי מומין שאסור להם לעבד את עבודת המקדש וחז"ל אומרים שהם היו עומדים בפניסה לבית המקדש ומתליעים בעצים - מכינים את עצי המערכה ומוציאים מהם את התולעים. פשוט לבאר בזה, שלפני שאדם נכנס לבית המקדש הוא היה רואה את הכהנים בעלי המומין ולומד מהם שלכל אחד יש חסרון, לפעמים בגוף, לפעמים בגוף, ולפעמים זה מדות רעות או דברים שעליו לתקן, כמו שאמר חז"ל שמי שמתגאה הוא בעל מום.

והיות שלכל אחד יש נסיונות אחרים אסור לעסוק בחולשות של אחרים, וזו העבודה שלנו להוציא את התולעים: להזהר מדברים אסורים, ממחשבות שליליות, לעבד כל פעם על עוד מדה וכן: לזכות לשלמות. ובכדי לזכות לזה עלינו להדבק בכהנים שהיו מורים לעם דרך ה', כמאמר הרמב"ם שמי שיש לו מדות רעות ילך אצל רופאי הנפשות - הת"ח - ויקבל מהם דרך כיצד לעבד את ה', ולפעמים כאשר אדם מרגיש שהוא חכם יותר מכלם, עליו להדבק באנשים תמימים וטפלים ולקנות מהם רכות וענוה.

ונביא פאן ספור נפלא בענין זה, וכן מספר בעל המעשה:

<< המושך בעמוד ד

לקח מהפרשה

ללמד מאור הצדיקים להאיר את התורה סביבנו

אולם למרות אסור הטמאה חז"ל לומדים במסכת נזיר (מח): שאפלו כהן גדול והוא נזיר מטמא למת מצוה כי כבוד הבריות קודם. נמצינו למדים מפרשתנו שתי דברים נפלאים; א. להיות חיוביים ולא לחפש את המגרעות ב. כמה צריך להזהר בכבוד הבריות.

אנו נמצאים בעצומם של ימי ספירת העומר, ימים שאנו נוהגים בהם מנהגי אבילות על פטירתם של תלמידי רבי עקיבא.

ובדאי שזה לא רק על העבר, אלא יחד עם הצער הגדול על פטירתם - אנו בוחנים את עצמנו איך אנו נוהגים; חז"ל למלמדים אתנו שהם נפטרו על שלפי דרגתם הגדולה לא נהגו כבוד זה בזה, בכדי שנבדק האם אנו פן נוהגים כבוד איש ברעהו, וכך אפשר לבוא מוכנים למתן תורה.

התנא הגדול רבי עקיבא - שמשו רבנו בקש שתתן תורה על ידו - מלמד אתנו: "ואהבת

פרשתנו פותחת במצוות הכהנים, ואחת מהן: שלא להטמא למתים. הכהנים משרתי ה' מלמדים את העם היאך להדבק בחי החיים - הבורא יתברך, כמו שנאמר: "כי שפתי כהן ישמרו דעת", ולפיכך נצטוו הכהנים לא להטמא למתים שמסמלים לחסר חיות.

רעיון זה שיהא אצל כל עובדי ה', כמו שאמר הרמב"ם (הלכות שמיטה ויובל) "ולא שבט לוי בלבד אלא כל איש ואיש מכל באי העולם אשר נדבה רוחו

אותו והבינו מדעו להבדל לעמוד לפני ה' לשרתו ולעבדו לדעה את ה'... הרי זה נתקדש קדש קדשים... שזכה לכהנים ללוים."

והינו שהתורה מלמדת אתנו יסוד עצום, אסור לאדם להתעסק בדברים שליליים שעלולים לגרום לו עצבות ומרמור, אדרבה, אדם צריך תמיד לראות חיובי ולעסוק בדברים טובים שגורמים לו לבוא לשמחה ואהבת ה'.

כמו שספר ר' משה וינברגר: מרב עניות הלכתי ברגל שבועות בכדי ללמוד בישיבת גרדנה. הגעתי למשרדו של ראש הישיבה הגאון ר' שמעון שקאפ שלא היה אלא מטבח ביתו, בכדי להבחין. אחרי שקבלני בחביבות ושאל לשמי ולעירתי מוצאי, פנה ואמר לי: "ברצוני לשאל אותך שתי שאלות בלבד". נדרכתי ורכזתי את מחשבותי בגמרא שעמדתי להבחין עליה, ואז נשמע קולו הרחום של ר' שמעון: "מתי אכלת לאחרונה ארוחה חמה?" נדהמתי מהשאלה ולבסוף עניתי: "לפני כשלושה שבועות". ראש הישיבה קם ובשל לי ארוחה חמה והגיש לי אתה והמתין לי עד ששבתי וברכתי.

ואז הוא שאל את השאלה השנייה: "מתי ישנת לאחרונה במטה?" שוב נדהמתי והשבתי: "איני זוכר בדיוק". הלך רבנו לחדר השנה שלו וסדר לי את המטה. ובקשני ללכת לישון וכסה אותי היטב. סים בעל המעשה: "כל משפחתי נכחדה בשואה האימה, ועוד צרות רבות. מה ששמר על יהדותי בכל השנים עם כל הטרגדיות, זה אתו מבחו הקבלה לישיבת גרדנה".

וכן בחנוך הילדים לא צריך לחפש להעיר, אלא אדרבה להאיר פנים ולראות איך אפשר לרומם את הילד במלים טובות. כמוכן שלפעמים צריך לחנך ולהעמיד את הילד על המקום, אולם שזה לא יהיה דרך החנוך, היות שגם אם לפעמים נראה שזה כן מועיל - זה רק בטוח הקצר - מאידך, כאשר אדם מחנך בנעם, הדברים נספגים בילד לדורי דורות כמו שאמר רבי יהושע: "שמן שסכתני אמי בנערותי, עמדה לי בזקנותי", השמן מסמל לרגע כענין 'שמן בחשאי', והסיכה מסמלת להרגשה של תענוג פנימי שנספג טוב ועומד לדורי דורות.

התורה הקדושה מצוה אתנו בדיני השבת אבדה: "והתעלמת" - 'פעמים שאתה מתעלם, ללמדנו שגם כאשר אדם מתכוון לעשות מצוה יש זמנים כגון זקן ואינו לפי כבודו שצריך להתעלם, וכן בבית לא תמיד צריך להעיר. וכבר אמרו בגמרא 'גדול כבוד הבריות שדוחה לא תעשה שבתורה'. וזה הענין שהזכרנו במת מצוה, ללמדנו כמה צריך להזהר בכבוד השני.

ולא רק בחבר אלא גם עם הילד צריך להשמר מאד מלכזותו או להחליש את דעתו, וגם אם יש צורך להעיר ראוי להתבונן כיצד לעשות זאת בדרך טובה ובדרך אגב, שכבר הוכח שבדרך זו התוכחה פועלת הרבה יותר בנפשו של הילד.

לרעה כמוך - זה כלל גדול בתורה! וכן אמר על אשתו רחל "שלי ושלכם - שלה היא" ואף עשה לה ירושלים של זהב. יסוד כל התורה זה להאיר פנים ולתת הרגשה טובה, לא להיות שלילי אלא אדרבה, להחיות ולשמח את הבריות ובפרט בבית פנימה, כמו שאמר הלל לאותו גר, מה ששנוא עליך אל תעשה לחברך - זה כל התורה כלה ואידך זיל גמור.

ואת זה רבי עקיבא למד את כלם ובפרט את תלמידו הגדול רשב"י. הגמרא מספרת שכאשר רבי שמעון בר יוחאי ובנו רבי אלעזר יצאו מהמערות, הם ראו אנשים שעוסקים בחיי שעה ואמרו "אפשר מניחין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה?" ומרב הקפדתם, כל מקום שהיו נותנין בו את עיניהן מיד היה נשרף, יצתה בת קול ואמרה להם "להחריב עולמי יצאתם? חזרו למערכתכם" ואחרי עוד שנה במערה הם ראו בכלם טוב, כמו אתו סבא שרץ עם ההדסים לכבוד שבת ואמר רשב"י לבנו: תראה כמה חביבין מצוות על ישראל. וזה מה שרבי שמעון אמר לתלמידיו "אנן בחביבותא תליא מלתא".

במדרש (שיה"ש א) מובא מעשה נורא על בן עזאי שנשא את בתו של רבי עקיבא ובלילה הראשון בקש ממנה מים, וכאשר ראה את המים ישב ודרש עד הבקר על הפסוק "הוי כל צמא לכו למים" ובבקר הבחין שאשתו עדין עומדת על גביו עם המים, וכאשר ראה שגורם לה צער מרב שקיעתו בלמוד, עמד וגרשה. ללמדנו כמה זה חמור לגרם חלישות הדעת בבית.

וזה מה שעלינו להתחזק בימים אלו, אדם עלול לחשב שהוא צריך להשיג השגות גבוהות בכדי להתכונן למתן תורה, אולם חז"ל מלמדים אתנו שההכנה מתחילה במאור פנים ובהרגשה חיובית שאנו משדרים סביבנו ובמלים הטובות שאנו אומרים בבית.

ובכדי שאדם יתן הרגשה טובה עליו לראות טוב בעצמו ולא לחשב רע על עצמו. הן אמת שיש את הזמנים של חשבון נפש שעלינו לחקור את מדותינו ומעשינו, ברם בדרך כלל עלינו להיות בהרגשה טובה ונעימה, להרפות ולא להיות בלחץ.

גדולי ישראל לדורותיהם לא היו קפדנים ולחוצים, אדרבה, תמיד הם השרו בסביבתם רגע, שלווה ושמחה, הם התעניינו בדברים הקטנים והגשמיים של הבאים אליהם ודאגו לתת להם את ההרגשה הטובה ביותר.

מלמד שלוקח ילד לצד ואומר לו 'אתה ילד נפלא, יש בך מדות טובות', זה זכוי הרבים, כי כל מלה טובה בכוחה להחיות נפשות רבות לדורי דורות.

...

דוד מלכנו אומר "אודך ה' כי עניתני ותהי לי לישועה" - דוקא הקשי זה מה שמביא לי את הישועה שלי, דוקא כאשר לא הולך לנו נזכר שה' שולח לנו את הקשי בכדי שנעריך את הטוב, הקב"ה חפץ לראות את הנאמנות שלנו אליו, כמו שמוכא אין ספור פעמים בזה"ק, כמה ה' משתעשע כאשר יהודי עושה את רצון ה', אזי ה' מתפאר בו ואומר "חזו בני חביבי דעסקין בחדותא דילי" וכן עוד לשונות כאלו ה' מתפאר כשאנו נאמנים אליו מתוך קשי וצער.

וכן אנו רואים אצל רשב"י שדוקא צער המערה שהוא סבל שנים רבות במערה, זה מה שקרב אותו לבוא חזרה להגיע לדרגות עצומות, עד שאמר לרבי פנחס בן יאיר 'אוי לי אם לא ראיתני בכך'.

...

בל"ג בעומר אנו עושים עסק גדול מרשב"י ומתורתו, היות שבבל"ג בעומר אנו מגלים את כח הצדיקים, שמלמדים אותנו איך ללמוד תורה מתוך אהבת ה' ומדות טובות, וכיצד לגלות את הקב"ה בתוך הלמוד. וזו ההכנה לקבלת התורה, כמוכא בבביתא דאבות שההכנה לקבלת התורה והקנין לקנות אותה הנה אמונת חכמים. וכן מוכא אצל רבי יוסי בן קסמא שאמר 'איני דר אלא במקום תורה!' ובדאי שייכל ללמוד תורה בכל מקום, ביום כאשר לומדים בדבוק חברים, בקדושה ובקריבת ה', זה תורה אחרת לגמרי.

...

השבוע זכינו לשמוע על הריגתם של אויבי ישראל ב"ה, ועלינו להודות על כך לבוא כענין שנאמר בדוד מלכנו "ראה במפלתן של רשעים ואמר שירה", ובד בבד ללמוד מכך שגם אנו יכולים לשרש את המדות הרעות מתוכנו.

...

השבוע שאחד מהחטופים שב משבי ארוך נורא ואכזרי אצל העמלקים האוירים והאכזרים ימ"ש, ובני משפחתו הכריזו קבל עם ועדה שכל מה שהחזיק אותם ושמר על החטוף בתוך התפת זהו האמונה וההרגשה שה' נמצא עמם במצור, וכן התהלים שקראו ודבקו בבוא, זה מראה לנו כמה כל אחד מאתנו דבוק וקשור בבוא בקשר בל ינתק וזו שמחתנו הגדולה, וכאשר אנו שומעים על כל הצער שעבר, עלינו להתמלא ברחמים ולבקש על כל הנמצאים במצור שישובו במהרה לביתם בריאים ושלמים לעבודת הבוא ובד בבד להודות לה' ששומר עלינו ומצפה אותנו לשבת בשלום בארץ הקדש ולעבד אותו באהבה.

...

כאשר רשב"י יצא מהמערה הוא הלך ותקן דברים לתועלת הצבור, הוא הרגיש שהוא צריך להשיב לה' על הנס שגמל עמו, והוא עשה זאת על ידי שזכה את הרבים, ישנם שחשבים שזכוי הרבים זה רק בדברים גדולים, אבל אברהם אבינו מלמד אתנו שלהכניס לשני דעת של הכרת הטוב, דעת של אמונה, זה זכוי הרבים הגדול ביותר, כאשר אדם מאיר פנים לחברו הוא מכניס בו רוח טובה וזה זכוי הרבים.

אדם שנכנס לביתו עם הרגשה חיובית והוא אומר דברים שמשמחים את הבריות, הוא מקדש בזה שם שמים, אבא או

זמן קבלו מהת"ח, דרכים לקום מתוך ההפכה. וכן רבי שמעון בר יוחאי סבל צער המערה שנים רבות והתעלה על ידי כך. ובבל"ג בעומר אנחנו שמחים על הנצחיות של כלל ישראל למרות כל המשטינים הקמים עלינו לכלותנו.

בל"ג בעומר אנו שמחים בהלולה הגדולה של רבי שמעון בר יוחאי שאמר "חס ושלום שתשתכח תורה מישראל שנאמר כי לא תשכח מפי זרעו", והינו שהתורה הקדושה היא נצחית עם כלל ישראל, ואפלו שיש זמנים של קשי בודאי שלא יט' ה' עמו אלא אדרבה, ה' יתברך ממחר ומחיש את ישועתנו ואסור לנו לפל ברוחנו.

וכן רבי עקיבא מלמדינו התחזקות עצומה שרק בגיל ארבעים התחיל ללמוד ובכל זאת נעשה לרבי עקיבא, ולא נפל ברוחו גם כאשר כל תלמידיו נפטרו בערב ימיו אלא התחיל הכל מחדש, וזה מלמדינו שבכל יום אפשר להתחיל מחדש ולהגיע לדרגות גבוהות ולהמשכת התורה.

וזו העצמה של כלל ישראל במשך כל הדורות, שלמרות כל היסורים והענויים בגלויות הם לא נפלו ברוחם ובכל

ישיבה לחוזרים בתשובה בירושלים עיר הקודש. עברו מאז קרוב לעשרים שנה, כיום אני נשוי ואב לילדים שהולכים בדרך התורה והמצוות.

בכל שנה בל"ג בעומר כפאשר אני רואה את המדרות הגדולות אני מודה לקב"ה שמרב אהבתו אלי זפה אותי להפיר את האור הגדול שבתורה ובמצוות, ואני מבקש שבקרוב ממש נזכה לראות את בית המקדש שעשוי מאש, שאז נעלה כלנו לציון ברננה, וכלם יזכו לראות את האש על גבי המערכה "ומלאה הארץ דעה את ה' פנים לים מכסים" בב"א.

ווארט לשולחן שבת

בימים אלו אנו מתכוננים לקבלת התורה, ואמרו חז"ל (תנ"ד א) "דרך ארץ קדמה לתורה", המדות הטובות הנם ההכנה לקבלת התורה, כמו שידוע מהגרי"א שדרש על הפסוק "יערף כמטר לקחי" שהתורה מצמיחה את מה שזרעו באדם, כשם שהמטר מצמיח את מה שזרע באדמה – שכאשר אדם לומד תורה עם ענוה והכנעה, עם רצון להדבק בבורא ברוך הוא, התורה מצמיחה בתוכו עוד מדות טובות, עוד קרבת ה', עוד נאמנות לקב"ה. מאידך, כאשר אדם לומד בכדי לקנטר בכדי להתנאות עם הלמוד שלו, הוא לא רואה את ה' בלמוד, ואזי התורה אינה סם חיים עבורו.

כמו שנאמר "כי מציון תצא תורה (ישעיהו ב)", שהתורה צריכה לבוא מציון, עם הדעת של הפהנים הצדיקים בציון, והינו שצריך לראות בתוך התורה הקדושה את ה' ואת דרכיו הטובים, ולהדבק בו ובדרכיו. ובכדי לזכות לכך עלינו לבוא לתלמיד חכמים וצדיקים שחיים את הקב"ה.

כמו שאמרו חז"ל (קדושין לט:): "ותלמוד תורה כנגד כלם", ואפשר לבאר בזה, שצריך להכניס את התורה של כל מצוה וכל מועד בתוך המעשים, שכאשר אנו עוסקים בתורה, נבוא מכך לקרבת ה', לשפלות והכנעה ולמדות טובות.

וזו היתה גדלתו של רשב"י שתורתו היתה קדש קדשים, הוא חי את הקב"ה בלמוד, עד כדי כך שאמרו חז"ל (שבת יא:), שרשב"י וחבריו אינם פוסקים מלמוד תורתם לתפלה, היות שבלמודם הם הגיעו לדבקות בה' ובתורתו, כשם שאנו דבקים בבורא בתפלה.

היה זה ערב ל"ג בעומר לפני כשני עשורים, הייתי בחור בן להורים שבקושי שמרו על המסורת ואני ידעתי קצת על היהדות אבל לא מעבר לכן.

באותו ערב ל"ג בעומר עברתי ליד מקום שיצאו ממנו נסיעות למירון, ראיתי אוטובוסים רבים והמון אנשים מתקבצים סביבם, זה היה נראה לי מוזר, שאלתי לאן כלם נוסעים, אחד מהאנשים שהבחין שאני לא שומר תורה ומצוות ולא יודע מה זה ל"ג בעומר כלל וכלל, נגש אלי, ואמר: ביום זה ההלולא של התנא רבי שמעון בר יוחאי זיע"א ויהודים רבים עולים לציונו הקדוש, אני ממליץ לך בחרם להצטרף עמנו לנסיעה.

גם כן לא היו לי תכניות מיוחדות ולכן עליתי יחד עמו על אחד האוטובוסים, בדרך הוא שוחח עמי על הזכות הגדולה שאנו יהודים, הוא אמר לי שבכל דור דור הקב"ה שולח לנו צדיקים שמקורבים אתנו אליו יתברך, וכן רשב"י האיר את העולם ולמד אתנו כמה ה' קרוב אלינו וכמה כל יהודי ויהודי חביב מאד לפני ה'. ולכן אנו מדליקים מדרות ומאירים את אור האמונה שעמיה צעדו כלל ישראל במשך כל הדורות, הרגשתי רוממות הרוח מדבריו הנלהבים ושמחתי מאד.

כך חלפה לילה הנסיעה והגענו למירון, מיד כשהגענו יהודים טובים הגישו לנו אכל ושתיה במאור פנים, ואני שאלתי את האיש שלפניו אותי כמה עלי לשלם, הוא חייך ואמר: עם ישראל הוא עם של חסד, כלם כאן שמחים לתת לך, הם אפילו מתחננים שתקח, האחדות והאהבה ישראל שראיתי וגשתי אותי מאד. גם התפעלתי מאד מכך שכל הזמן שמרו על הפרדה בקדושה וטהרה.

כשסיימנו לעלות את ההר ראיתי יהודים רבים שרוקדים ושמחים בשירי הלל והודאה לקב"ה, במיוחד זכור לי השיר "אמר רבי עקיבא", היהודי היקר שלפניו אותי אמר לי ששיר זה מסמל על הקשר העצום שלנו עם הקב"ה שמטהר ומנקה אתנו בכדי שנהיה קרובים וטהורים לפניו יתברך.

אחר כך הוא פנה אלי ואמר: היום זה יום גדול מאד יום שבו רשב"י גלה סודות עליונים באחדות כלל ישראל ובאהבה של הקב"ה אלינו, וכן באהבתנו אליו יתברך; תודה לקב"ה שאמה יהודי ותבקש ממנו שתזכה לגלות את האור הגדול שיש בנשמתך שתזכה לקרבת ה', לקיים מצוות ולעסוק בתורה הקדושה לשמחה.

נעמדתי באיזו פנה בין הקהל הרב ופרצתי בבכי, המחזות שראיתי בשעות האחרונות, הדבורים ששמעתי, הרוקדים והשמחה הדליקו את הניצוץ היהודי שהיה חבוי בתוכי שנים רבות, ואני נתתי דור לדמעות שזלו מעיני.

הרגשתי קרבת ה' עצומה ואמרתי: אבא שבשמים, אני מצטרף שהייתי רחוק ממך שנים רבות, אבל אני שמח שעכשו אני רואה כמה אתה קרוב אלי, אני רוצה לשוב אליך ולעשות את רצונך. הרגשתי כזו קרבת ה', היתה לי הרגשה שה' קבל את תפילתי, ואני גמרתי אמר בלבי לחזור בתשובה.

אחר כך דברתי עם אותו יהודי שלפניו אותי והוא המליץ לי על